

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

«Мистецтво. 5-6 класи»

для закладів загальної середньої освіти

**(автори: О. М. Івасюк, О. А. Комаровська, Г. О. Кізілова, Н. А. Лемешева, О. В. Лобова,
Л. Й. Назар, І. Ю. Чужинова, О. А. Шулько)**

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Вступна частина

Сила мистецтва – так званої «другої природи» людства – надзвичайна. Упродовж свого існування людина витворила велетенську кількість видів, родів і жанрів різноманітних мистецтв. Саме в мистецтві вона має можливість відтворювати навколишній світ у власний неповторний спосіб, при цьому – фантазувати, мріяти, проектувати і моделювати майбутнє; висловлювати своє ставлення до світу в його багатоманітності, формуючи емоційно-духовні цінності й константи гуманістичного світогляду, при цьому – відкривати, розвивати й удосконалювати грані власного характеру.

Мистецтво дає людині унікальну можливість поєднувати і реалізовувати через художню діяльність процеси світобачення-світосприйняття-світовідчуття-світотворення і у монічному, і в універсальному вимірах. Ознайомлення з кращими досягненнями людства в різних сферах мистецтв, оволодіння азами мови мистецтва як особливого комунікативного засобу спілкування між людьми різних рас і народів покликані підготувати майбутні покоління до міжкультурного діалогу, в якому органічно поєднується індивідуальне, національне та всезагальне, вселюдське.

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі, зміст інтегрованого курсу «Мистецтво 5-6 класи» та види навчальної діяльності учнів, спрямовані на реалізацію очікуваних результатів на основі пропонованого змісту. Модельна навчальна програма відображає засадничі ідеї Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898)¹, ідеї концепції «Нова українська школа» (2016 р.)².

Модельна навчальна програма спрямована на реалізацію **мети базової середньої освіти**, яка передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на

---

¹Державний стандарт базової середньої освіти від 30 вересня 2020 р. № 898 [Електронний ресурс]. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>

²Нова українська школа: концептуальні засади реформування нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних і культурних цінностей українського народу.

Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Відповідно до мети освітньої галузі, **метою інтегрованого курсу «Мистецтво. 5-6 класи»** є цілісний (особистісний, духовний, національний, творчий тощо) розвиток і формування компетентностей для художньо-творчого самовираження учня в процесі освоєння мистецьких надбань людства.

Мета інтегрованого курсу «Мистецтво» реалізується в таких **завданнях**:

- збагачення духовного світу й виховання цінностей учнів у процесі освоєння мистецьких надбань людства;
- виховання пошани до культурних надбань духовної і матеріальної спадщини;
- розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей, художньо-образного мислення й художніх інтересів;
- сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;
- поглиблення знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови; формування передбачених Державним стандартом базової середньої освіти мистецьких умінь і ставлень;
- розвиток умінь сприймати мистецтво в соціальному та культурному контексті;
- навчитися застосовувати мистецтво для саморефлексій та самопізнання.

Програма ґрунтується на визначених Державним стандартом **ціннісних орієнтирах**, а саме: повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети й організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості; забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу; дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності; становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості й ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі; формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту; створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу; утвердження

людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими; формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови; плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Програма охоплює формування **наскрізних** в усіх ключових компетентностях **умінь**: читати з розумінням; висловлювати власну думку в усній і письмовій формі; критично і системно мислити; логічно обґрунтовувати позицію; діяти творчо; виявляти ініціативу; конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення; розв'язувати проблеми; співпрацювати з іншими.

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» спрямована на реалізацію **компетентнісного потенціалу мистецької освітньої галузі**, зокрема на формування визначених Державним стандартом ключових компетентностей.

Для інтегрованого курсу «Мистецтво» провідною є ключова **культурна компетентність**, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку та вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва.

Відповідно до змісту компетентності передбачено формування низки **умінь** (орієнтуватися в культурному різноманітті, аналізувати способи вираження і передачі ідей у різних культурах за допомогою мистецтва, розвивати власну емоційно-почуттєву сферу на основі сприйняття мистецтва і художньо-творчої діяльності, створювати художні образи засобами різних видів мистецтва, продукувати ідеї та реалізовувати їх; відповідально ставитися до інтелектуальної і культурної власності) та **ставлень** (усвідомлення загальнолюдських, естетичних і художніх цінностей, виявлення пошани до мистецького надбання українського народу і гордості за нього, поваги і толерантного ставлення до культурного різноманіття регіонів світу, усвідомлення власної ідентичності у світовій культурній спадщині, розуміння необхідності збереження художнього надбання людства, розуміння важливості естетичних чинників у повсякденному житті).

Завдання формування *інших ключових компетентностей* реалізуються через набуття відповідних *умінь*, зокрема грамотно висловлювати українською мовою свої враження від мистецтва, спостерігати і відтворювати довкілля в художніх образах засобами різних видів мистецтва; застосовувати цифрові технології для створення, презентації і популяризації художніх образів, для здобуття мистецької інформації; працювати в команді для виконання художньо-творчих завдань тощо і *ставлень*: сприйняття й шанування культурного різноманіття світу; відповідальність за особистий і спільний результат у мистецьких проектах; дбайливе ставлення до народних мистецьких традицій рідного краю та виявлення поваги до надбань інших культур, усвідомлення важливості творчої діяльності для самореалізації особистості, демонстрування готовності до партнерства у творчому процесі тощо.

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» спрямована формування визначених у Державному стандарті *умінь* з мистецької освітньої галузі, які передбачають, що учень / учениця:

- пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва, таким чином збагачуючи особистий естетичний досвід, удосконалюючи уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво шляхом виявлення емоційно-ціннісного ставлення до нього;
- формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва, зумовлюючи розвиток креативності, мистецьких здібностей, здатності експериментувати, імпровізувати з різними способами художньо-творчого самовияву;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект, завдяки чому поглиблюються уявлення про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва);
- використовує інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації, формуючи інформаційну та комунікативну компетентності, здатність соціалізуватися через мистецтво, удосконалюючи уміння презентувати й критично оцінювати мистецькі твори, явища та свої досягнення тощо.

Наступність між циклами навчання на рівнях початкової та базової середньої освіти у модельній програмі з інтегрованого курсу «Мистецтво» (5-6 клас)» реалізується за допомогою врахування мети, завдань і очікуваних

результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти й типових освітніх програмах для початкової школи, а також тим, що групи результатів навчання співвідносяться з відповідними змістовими лініями програми початкової школи. Поєднання творчості, інтерпретації та знань дає змогу учневі / учениці проявляти себе як в індивідуальній, так і колективній діяльності. Програма передбачає креативний підхід до вокальної, інструментальної та художньо-творчої активності.

Пріоритети викладання курсу «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)»:

- дитиноцентризм, тобто орієнтація на учня / ученицю, урахування їхніх вікових особливостей та освітніх траєкторій;
- виховання на цінностях, що передбачає орієнтацію освітнього процесу на загальнолюдські цінності, плекання української ідентичності, зв'язок з національною та світовою художньою культурою;
- формування моральних якостей шляхом утвердження людської гідності, виховання в учнів загальнолюдських чеснот; плекання любові до рідного краю, культури; формування активної громадянської позиції та шанобливого ставлення до України;
- педагогіка партнерства, засадничими принципами якої є доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага;
- демократичність, а саме – свобода форм організації, методів, засобів навчання мистецтва; створення кожній дитині умов для найповнішої реалізації її мистецьких і творчих здібностей та всебічного розвитку особистості.

Структура модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» містить річні теми: «Мистецтво навколо нас» і «Життя крізь призму мистецтва», які, у свою чергу, розподілено на розділи (кластери за місяцями), що передбачають послідовність і наступність опанування навчального матеріалу з урахуванням можливостей інтеграції музичного, образотворчого та синтетичних мистецтв. Вибір навчального тематизму визначається віковими запитами учнів. У 5-му класі на засадах наступності з початковою освітою охоплено теми, в яких розкривається образ дитинства і світ, що оточує дитину, наприклад, тема «Палітра мистецтв» акцентує на розмаїтому світі мистецтва, детально розповідає про його види та можливості самореалізації через кожен з них; через тему «Світ дитинства в мистецтві» учні

можуть побачити та відчути свою причетність до художнього світу, що допоможе їм інтегруватися у світ мистецтва, проявити творчі здібності, розкрити власний потенціал.

У 6 класі як відповідь на інтереси підлітків розкриваються втілені у мистецьких творах дискусійні теми взаємин, добра і зла в мистецтві та житті, ролі мистецтва в житті людини тощо.

Тематичну структуру програми подано в таблиці 1.

Табл. 1

Тематична структура модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)»

Клас	Тема року	Теми розділів (кластери)
5	Мистецтво навколо нас	Палітра мистецтв
		Світ дитинства в мистецтві
		Навколишній світ у мистецтві
		Народні мистецькі традиції
		Персонажі казок та їх відображення у мистецтві
		Рух у житті та в мистецтві
		Мистецькі прогулянки на природі
		Тварини у мистецтві: реальні та фантастичні образи
		Зустріч мистецтв
6	Життя крізь призму мистецтва	Унікальність художнього таланту
		Мої погляди на мистецтво
		Добро і зло в мистецтві

Сучасність мистецьких традицій
Реальне і вигадане в мистецьких творах
Внутрішній світ і зовнішність людини у мистецтві
Історичні сюжети в мистецтві
Мистецтво на вулицях міста
Мистецтво змінює людину і життя

Для досягнення очікуваних результатів програмою запропоновано різноманітні **види діяльності учнів**, наприклад:

- сприймання та аналіз творів різних видів мистецтва, висловлювання вражень про них;
- аналіз змісту, настрою, характеру, форми мистецького твору;
- вправлення у визначенні основних засобів виразовості, їхньої ролі у створенні художнього образу;
- висловлювання припущень про різні художні можливості синтезу мистецтв;
- виконання музичних творів, запропонованих для сприймання та інтерпретації, улюблених пісень;
- створення вокальних та інструментальних імпровізацій;
- виконання творів з різних видів образотворчого мистецтва;
- застосування опанованих технік і прийомів у процесі створення театральних, екранних та циркових образів;
- вербальний опис результатів власної творчості;
- рефлексивний діалог у групах;
- участь у колективних мистецьких заходах (концерт, конкурс);
- презентація індивідуальних, групових та колективних робіт;
- вибір видів художньо-творчої діяльності за вподобаннями та інтересами;
- участь у зустрічах з митцями, мистецьких квестах тощо.

Шляхи реалізації програми та особливості організації освітнього процесу з інтегрованого курсу «Мистецтво».

Програма передбачає використання різних навчальних і навчально-методичних матеріалів: підручників, посібників, а також методичного забезпечення, розробленого вчителем самостійно. Музична та художня творчість і комунікація є

основними видами діяльності. Перевага надається інтерактивним, дослідницьким, проєктним видам діяльності. Зазначені види спонукають учнів до глибоких роздумів над художнім процесом у цілому та взаємозв'язком художніх дисциплін. Рефлексії є найвищим ступенем пізнавальної активності.

Вивчення окремих тем може бути реалізовано як у межах класно-урочної системи, так і з використанням інших форм освітньої діяльності (навчальні екскурсії, відвідування мистецьких заходів, проєкти тощо), а також в умовах дистанційного та змішаного навчання (за наявності відповідного методичного забезпечення).

У програмі не представлено перелік обов'язкових творів для вивчення.

Основна частина

Програма

5 клас

МИСТЕЦТВО НАВКОЛО НАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
Тема 1. Палітра мистецтв		
<p>Описує особливості мови різних видів мистецтва;</p> <p>пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва;</p>	<p>Народження музики Творці музичного мистецтва (народна і професійна музична творчість).</p> <p>Музичний художній образ.</p>	<p>Систематизація здобутих у початковій школі знань щодо видів мистецтва;</p> <p>визначення основних засобів виразовості, їхньої ролі у створенні образу;</p>

<p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою;</p> <p>виокремлює виразові засоби у творах різних видів мистецтва для пояснення власного враження;</p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах;</p>	<p>Музика вокальна та інструментальна.</p> <p>Мова музики (звуки природи та звуки музичні; основні засоби музичної виразовості; музична інтонація).</p> <p>Народження образотворчого мистецтва Творці образотворчого мистецтва (народні умільці та професійні художники). Візуальний художній образ. Види образотворчого мистецтва та основні засоби їх виразовості.</p> <p>Синтез мистецтв Створення художнього образу на сцені, на екрані, на арені. Вплив музики на розвиток живопису.</p>	<p>виявлення взаємозв'язків народної пісні і професійної музики; визначення особливостей виконання вокальної та інструментальної музики; порівняння музичних і візуальних художніх образів; перегляд та аналіз зразків творів різних видів мистецтва; розвиток умінь виокремлення засобів виразовості у творах різних видів мистецтва; формування уявлень про різні художні можливості синтезу мистецтв (особливості художнього образу в театрі, на екрані, на цирковій арені);</p> <p>виконання (спів, імпровізація на інструментах шумового оркестру, пластичне інтонування) музичних творів, запропонованих для сприймання та інтерпретації, улюблених пісень; сольне, ансамблеве та хорове виконання дитячих пісень;</p>
--	---	--

<p>виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму;</p> <p>визнає можливість різного втілення творчого задуму, відстоює свою позицію у творчості;</p> <p>розуміє значення партнерства в спільній мистецькій творчості;</p> <p>висловлює свою думку в обговореннях творів мистецтва;</p> <p>обирає зі знайомих творів мистецтва ті, які найкраще</p>		<p>створення вокальних та інструментальних імпровізацій; застосування опанованих технік і прийомів у процесі створення театральних, екранних образів; виконання творів з різних видів музичного та образотворчого мистецтва;</p> <p>пошук критеріїв художньої цінності мистецьких творів;</p> <p>представлення власного досвіду емоційного сприйняття мистецьких творів;</p> <p>пошук вербальних засобів опису та аналізу результатів власної творчості;</p> <p>обговорення впливу мистецтва на людину, його роль у соціумі, значення в житті своєї родини; опанування способів виявлення та висловлення ідей;</p> <p>виявлення впливу творів різних видів мистецтва на власний емоційний стан;</p> <p>рефлексивний діалог у групах; екскурсія до театру та цирку;</p>
---	--	--

<p>відображають власні емоції;</p> <p>вирізняє художні засоби, які вплинули на враження від сприйнятого твору;</p> <p>виявляє і використовує з допомогою вчителя чи інших осіб авторський продукт у власній мистецькій діяльності.</p>		<p>опис власних міркувань;</p> <p>використання матеріалів із художніх альбомів, сайтів з посиланням на них.</p>
<p>Тема 2.Світ дитинства у мистецтві</p>		
<p>Наводить приклади творів різних видів мистецтва;</p> <p>розрізняє види і наводить приклади українського фольклору (музичного, танцювального, ігрового тощо);</p> <p>характеризує особливості технік виконання творів;</p>	<p>Світ образів колискових пісень Реальність і фантастика в колискових.</p> <p>Мелодія, інтонація погойдування, ладові особливості, ритміка. Тембр співацького голосу.</p> <p>Дитячі пісні та ігри. Забавлянки. Заклички. Ритміка і мелодика.</p> <p>Одноголосний та багатоголосний спів.</p> <p>Хоровий спів(хорова обробка</p>	<p>Сприймання та висловлювання вражень про твори мистецтва за напрямками;</p> <p>сприймання українських колискових пісень;</p> <p>аналіз засобів музичної виразовості колискових пісень (темп, тембр голосу, динаміка, рухи, міміка).</p> <p>розпізнання характерних особливостей методики, ритміки, темпу, характерної гучності звучання і діапазону мелодії, тембрів співацького голосу, музичних інтонацій погойдування;</p>

<p>передає враження від творів вербально/ невербально (різними художніми засобами);</p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних</p>	<p>народної пісні, хорова мініатюра; цикл хорових мініатюр).</p> <p>Образи дитинства в образотворчому мистецтві</p> <p>Тип дитячого героя на картинах та ілюстраціях.</p> <p>Графіка. Різновиди графіки. Основні засоби виразовості (різнохарактерність і пластичність ліній, виразність тональних та кольорових плям).</p> <p>Комп'ютерна графіка, комп'ютерна анімація; способи застосування (оглядово).</p> <p>Синтез мистецтв Пластичне інтонування колискових. Види анімації (мальована 2D, лялькова /як підвид пластилінова, комп'ютерна 3D, аніме, технологія captureinmotion (охоплення руху в 3D), пісочна.</p>	<p>висловлення вражень про настрій, характер, ритмічні та мелодичні особливості дитячих ігрових пісень; сприймання художніх творів, виконаних у графічних, живописних, скульптурних техніках; формування уявлень про зображувальні засоби графіки, різновиди графіки, види анімації; сприймання анімаційних фільмів, ілюстрацій до дитячих пісень, віршів; порівняння анімаційних образів;</p> <p>удосконалення навичок виконання пісень, дотримання вимог співацької постави, чіткої артикуляції та правильного дихання;</p> <p>інсценізація колискових пісень, вивчення і розігрування в особах і з музичним супроводом дитячих ігрових пісень;</p> <p>створення імпровізацій засобами пантоміми, міміки, жестів;</p> <p>створення ескізів, замальовок; створення мультиплікаційних персонажів (мальованих та</p>
--	--	---

<p>виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати;</p> <p>використовує цифрові технології для втілення задуму, зокрема створює фото різних жанрів (фотопортрет, фотопейзаж), komponує прості відеоролики;</p> <p>виконує народні пісні/обробки пісень, створює ескізи виробів / твори з етнічними мотивами із застосуванням знайомих художніх технік;</p> <p>імпровізує, поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду;</p> <p>створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо);</p> <p>встановлює з допомогою вчителя чи інших осіб способи</p>	<p>Колискова в анімаційних фільмах. Дитячі образи в анімації.</p>	<p>цифрових персонажів); створення цифрових зображень для подальшого використання у творчості;</p> <p>вивчення і спів колискових пісень соло, в ансамблі, хором;</p> <p>створення художніх образів літературних та анімаційних персонажів у різних техніках; створення дитячих образів в різних видах анімації;</p> <p>творча розробка елементів костюмів і добір реквізиту для персонажів пісень;</p> <p>визначення виразовості музики як складника синтезу анімаційних фільмів; рефлексивний аналіз виконаних робіт;</p> <p>оцінювання власних досягнень щодо співу, театралізацій, створення ілюстрацій та художніх образів</p>
---	---	--

<p>вдосконалення вмінь;</p> <p>використовує власний досвід і різні види інформації під час колективної творчості;</p> <p>пояснює вплив творів на зміну власного емоційного стану;</p> <p>виражає свої почуття та емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні;</p> <p>обирає відомі способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо-/відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження;</p>		<p>персонажів анімаційних фільмів; участь в ігрових та колективних формах роботи;</p> <p>публічне висловлювання вражень від творів і творчого процесу;</p> <p>партнерська взаємодія в процесі творчості;</p> <p>моделювання діалогів щодо сприймання хорових концертів та участі у шкільному хоровому колективі;</p> <p>висловлення вражень про особливості створення художнього образу;</p> <p>вираження настрою і характеру кольором, контрастом тонів, кольорів;</p> <p>висловлювання вражень від творів і творчого процесу, обмін думками;</p> <p>опис характеру персонажів (пісенних, літературних, анімаційних) за допомогою жестів, рухів;</p> <p>посилання на знайомі мистецькі</p>
--	--	---

упорядковує з допомогою вчителя чи інших осіб дібрані матеріали.		твори у процесі вербальної характеристики задуму;
Тема 3. Навколишній світ у мистецтві		
<p>Пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва;</p> <p>розрізняє види і наводить приклади українського фольклору (музичного, танцювального, ігрового тощо);</p>	<p>Що «розповідає» музика про довкілля, людину та її захоплення</p> <p>Програмна музика. Цикли інструментальних п'єс.</p> <p>Інструментальні тембри.</p> <p>Музичні інструменти в мистецтві України та різних народів. Предмети і речі побуту, які використовуються як музичні інструменти.</p> <p>Що «розповідає» натюрморт про</p>	<p>характеристика і розпізнавання тембрів музичних інструментів; робота над розвитком уміння розрізняти звучання музичних інструментів; аналіз елементів музичної мови, характерних для інструментальної програмної мініатюри; ознайомлення з народними музичними інструментами України та різних народів; сприймання образів предметного світу, створених у різних видах образотворчого мистецтва;</p> <p>ознайомлення з творчістю відомих</p>

<p>орієнтується в особливостях народного мистецтва рідного краю;</p> <p>порівнює художні образи з явищами навколишнього середовища;</p> <p>наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні</p>	<p>людину та її захоплення</p> <p>Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Образний світ натюрморту. Композиція натюрморту (вибір формату, відтворення відчуття об'єму контрастом світла і тіні, пропорції і масштаб).</p> <p>Синтез мистецтв Музичний театр. Основні музично-театральні жанри. Побудова і музичні номери театральної вистави. Опера. Театральний реквізит (бутафорія), грим, костюм. Декорації.</p>	<p>митців краю; відвідування музеїв, театрів і мистецьких об'єктів рідного краю;</p> <p>визначення ролі натюрморту в мистецтві;</p> <p>характеристика взаємовпливу мистецтв у виставах музичного театру;</p> <p>ритмічні і темброві імпровізації із використанням програм цифрових музичних інструментів (синтезатора); гра на музичних інструментах (трикутник, дзвіночки, бубон, маракаси тощо);</p> <p>опанування основ техніки штрихування в процесі виконання тренувальних вправ; ознайомлення із законами композиції в натюрморті; виконання зображення предметів</p>
---	---	---

<p>прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну і т. п.;</p> <p>у запропонованому вчителем завданні робить спроби виконання нових незвичних прийомів роботи;</p> <p>спостерігає за навколишнім середовищем, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні доробки;</p> <p>використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, створення зображень в різних художніх техніках і матеріалах (колаж, інсталяція тощо);</p>		<p>прості форми в натюрморті;</p> <p>пошук нових шляхів удосконалення виконавської майстерності;</p> <p>фіксація результатів спостережень за навколишнім середовищем, презентація результатів;</p> <p>порівняння зображуваних з натури предметів за кольором, тоном, розміром, відстанню та розташуванням;</p> <p>вивчення ролі світла і тіні у виявленні форми та об'єму предметів; композивання у форматі нескладної натюрмортної групи з натури</p> <p>експериментування з імітацією звучань навколишнього світу на інструментах, голосом, за допомогою цифрових інструментів;</p> <p>виконання різних видів натюрмортів із застосуванням законів композиції; аналіз геометричної форми предметів та об'єктів</p>
---	--	--

<p>бере участь у проєктній діяльності;</p> <p>характеризує власну творчість за колективно визначеними критеріями; оцінює власні успіхи і досягнення, зауважує помилки та частково самостійно виправляє їх</p> <p>ділиться спостереженнями в навколишньому середовищі і соціумі, підтверджує думку аргументами;</p> <p>за потреби обирає види художньо-творчої діяльності для задоволення.</p>		<p>долучення до мистецьких проєктів, виставок дитячих малюнків, театральних вистав;</p> <p>об'єктивна оцінка власних успіхів і невдач у творчій діяльності, робота над помилками;</p> <p>створення презентаційних візуальних матеріалів про історію жанру натюрморт;</p> <p>власний вибір видів художньо-творчої діяльності за вподобаннями та інтересами; пояснення задуму та ідеї виконаного твору;</p> <p>.</p>
Тема 4. Народні мистецькі традиції		
Розрізняє види і наводить приклади українського фольклору	Народні музичні традиції в Україні та світі	Дослідження народних традицій в Україні та в інших країнах;

<p>(музичного, танцювального, ігрового тощо);</p> <p>виявляє обізнаність у календарно-обрядових діях як прообразі видів мистецтва;</p> <p>орієнтується в особливостях народного мистецтва рідного краю;</p> <p>передає враження від творів вербально / невербально (різними художніми засобами); наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p> <p>відтворює характерні особливості</p>	<p>Музичні символи зимових свят різних народів. Характер персонажів святкових дійсв різних народів у музиці.</p> <p>Колядки. Щедрівки. Вертеп. Хоровий спів а капела.</p> <p>Народні зображувальні традиції в Україні та світі Ритм в образотворчому мистецтві. Орнаментальні мотиви. Стилізація. Види орнаментів. Символіка орнаментальних мотивів.</p> <p>Атрибути святкування зимових свят у різних народів.</p> <p>Образи новорічних персонажів в різних країн в образотворчому мистецтві.</p> <p>Синтез мистецтв Театралізація обрядового дійства.</p>	<p>перегляд відеоматеріалів про народні традиції святкування різдвяно-новорічних свят; сприймання творів декоративно-прикладного мистецтва персонажів вертепу, атрибутів колядок і щедрівок;</p> <p>ознайомлення з різними варіантами колядок;</p> <p>обговорення ролі декоративного мистецтва в художньому оформленні новорічно-різдвяних дійсв;</p> <p>створення образів вертепу та новорічних персонажів різних країн; виконання колядок та щедрівок з елементами театралізації; інсценізація фрагментів обрядових дійсв;</p> <p>створення імпрровізацій голосом</p>
--	---	---

<p>сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла; виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо; виконує народні пісні/обробки пісень, створює ескізи виробів/твори з етнічними мотивами із застосуванням знайомих художніх технік; імпровізує, поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду; пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використанням знань і умінь з інших освітніх галузей; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій</p>	<p>Художнє оформлення різдвяно - новорічної вистави. Акторське мовлення.</p>	<p>(музичні та мовленнєві інтонації) та на музичних інструментах; виготовлення колажів, стінгазет, лепбуків, буклетів тощо про народні традиції святкування зимових свят; створення ритмічних орнаментальних композицій (у техніках розпису, витинанки, ліплення, аплікації тощо); формування умінь здобувати інформацію і презентувати колективну роботу з елементами музичного виконавства, добором атрибутів, використанням цифрових засобів; використання власного досвіду і різної інформації під час підготовки</p>
---	---	---

<p>задум, за потреби може докладно його описати; визнає можливість різного втілення творчого задуму, відстоює свою позицію у творчості; долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі, дослухається до творчих ідей інших осіб; визнає різні позиції та оцінки учасників; бере участь в інсценізаціях календарно-обрядових дійств, народних ігор з використанням пісенного матеріалу, танцювальних рухів, елементів костюмів, атрибутів, гриму, інструментального супроводу.</p>		<p>до фестивалів, конкурсів, олімпіад тощо; інсценізація календарно-обрядових дійств із використанням народних костюмів, гриму тощо; розігрування сюжетів вертепу із добром атрибутики та використанням інструментів шумового оркестру; пошук і добір актуальних матеріалів із різних джерел для ефективного застосування при створенні власного твору мистецтва; моделювання інсценізацій та театралізованих дійств з теми; пошук та систематизація матеріалів етнографічного змісту.</p>
II семестр		
Тема 5. Персонажі казок та їх відображення у мистецтві		
<p>Пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва;</p>	<p>Казкові персонажі в музичному мистецтві Характеристика казкового героя через музику.</p>	<p>Обговорення особливостей використання виразових засобів для відображення казкових сюжетів у мистецтві;</p>

<p>виокремлює виразові засоби у творах різних видів мистецтва для пояснення власного враження;</p> <p>застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому термінологію, зокрема іноземного походження;</p>	<p>Казкові сюжети в музичних творах.</p> <p>Контраст. Штрихи.</p> <p>Казкові персонажі в образотворчому мистецтві Ілюстрація до казки. Зображення казкових персонажів у книжках.</p> <p>Засоби художньої виразовості та емоційної насиченості, що використовують художники-ілюстратори у своїй роботі.</p> <p>Контраст в образотворчому мистецтві.</p> <p>Мистецтво витинанки.</p> <p>Синтез мистецтв Механічні музичні іграшки.</p> <p>Музичні вистави лялькового театру. Художнє оформлення лялькової вистави.</p>	<p>дослідження взаємодії засобів музичної виразовості (контраст, штрихи) для відтворення настрою та характерів казкових персонажів у мистецьких творах; перегляд зразків казкових образів, виконаних у техніці графіки; сприймання та інтерпретація ілюстрацій до казок українських і зарубіжних художників-ілюстраторів;</p> <p>висловлення вражень про особливості створення ілюстрації до казки, художнього образу казкових персонажів, вираження настрою контрастом тону; аналіз елементів мови музичної вистави лялькового театру; міркування щодо особливостей художнього оформлення та проведення лялькової вистави; ознайомлення з роботою художника-декоратора лялькової вистави.</p> <p>виконання музичних творів соло, в</p>
--	--	--

<p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобаннями: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах;</p> <p>створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо);</p> <p>використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, створення зображень в різних художніх техніках і матеріалах (колаж, інсталяція тощо);</p> <p>використовує художню літературу для створення власних творів</p>		<p>ансамблі, в хорі; виконання пісень «у ролях»; моделювання та імітація поведінки, характерних рухів, міміки, голосу казкових героїв, перевтілення у них; виконання силуетних і контрастних образів казкових персонажів;</p> <p>створення ілюстрацій до казок; створення колективної галереї героїв; виготовлення ляльок для театральної вистави;</p> <p>колективні вигадання життєвих історій про персонажів музичних творів; розповідь про характерні особливості улюблених персонажів;</p> <p>добір літературних творів, їх переосмислення для створення власних творів мистецтва;</p> <p>дискусія щодо вибору критеріїв</p>
--	--	--

<p>мистецтва;</p> <p>оцінює власні успіхи і досягнення, зауважує помилки та частково самостійно виправляє їх;</p> <p>висловлює свою думку в обговореннях творів мистецтва; визначає улюблені види мистецької діяльності, пояснює, від чого отримує задоволення у своїй творчості;</p> <p>обирає відомі способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо- / відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження</p> <p>упорядковує з допомогою вчителя чи інших осіб дібрані матеріали.</p>		<p>оцінки дитячих ілюстрацій;</p> <p>участь в обговоренні мистецького твору із посиланням на автора</p> <p>створення добірки та рейтингів улюблених ілюстрацій до творів дитячої літератури;</p> <p>створення аудіодобірки улюблених дитячих пісень;</p> <p>обговорення особливостей використання засобів виразовості образотворчого мистецтва у своїх роботах.</p>
---	--	---

Тема 6. Рух у житті та в мистецтві

<p>Пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва;</p>	<p>Танцювальність і танець у музиці</p> <p>Танець народний, бальний, класичний, сучасний.</p> <p>Сюжетні танці.</p>	<p>Ознайомлення з музикою та характерними танцювальними рухами танців різних народів;</p> <p>робота над визначенням</p>
--	--	---

<p>виокремлює жанрові ознаки творів різних видів мистецтва;</p> <p>характеризує особливості технік виконання творів;</p> <p>пояснює цінності, закладені в художньому творі та коментує своє ставлення до них;</p> <p>передає враження від творів вербально / невербально (різними художніми засобами);</p> <p>відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні,</p>	<p>Українські танці (гопак, аркан, хороводи).</p> <p>Виразові засоби передачі енергії руху в танцювальній музиці (ритм, темп, динаміка).</p> <p>Рондо.</p> <p>Скульптура – мить, яка застигла</p> <p>Скульптура як вид образотворчого мистецтва.</p> <p>Види, матеріали, техніки виконання, засоби виразовості, емоційна насиченість скульптури (статичної динамічної, кінетичної).</p> <p>Синтез мистецтв</p> <p>Балет.</p> <p>Рух персонажів на сцені та на екрані.</p> <p>Пластика персонажів тіньового</p>	<p>особливостей народних танців (гопак, аркан, хороводи);</p> <p>порівняльний аналіз засобів музичної виразовості танцю (ритм, темп, динаміка);</p> <p>сприймання музики танців, що належать до різних сфер танцювальної культури: бальні, класичні (старовинні), сучасні; ознайомлення з матеріалами та техніками роботи у скульптурі; дослідження явищ статичної та динаміки у скульптурних образах;</p> <p>сприймання та аналіз творів скульптури;</p> <p>ознайомлення із зразками скульптури рідного краю;</p> <p>порівняння характерних музичних ритмів гопака й аркана; розпізнавання та відтворення пластичних рухів персонажів тіньового театру;</p> <p>моделювання у процесі особистісного спілкування</p>
---	--	---

<p>міміці, пластиці тіла; імпровізує, поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду;</p> <p>створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами і т. п. (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо);</p> <p>пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використанням знань і умінь з інших освітніх галузей;</p> <p>аналізує інформацію від інших осіб з метою самовдосконалення (надання/отримання коментарів, пропозицій тощо), реагує на неї; розуміє значення партнерства в спільній мистецькій творчості;</p>	<p>театру.</p>	<p>мистецьких аудіодіалогів, аудіобесід про балет; формування уявлень про сюжетні танці (на вибір); пластична імпровізація під музику, добір танцювальних елементів; ліплення пластичним, конструктивним та комбінованим способом; конструювання з природним матеріалом; створення статичної та динамічної об'ємної (рельєфної) композиції; передача динаміки у процесі створення образів скульптури; порівняльний аналіз виконаних робіт; самоаналіз власної творчої діяльності: об'єктивна самооцінка, перспективи самовдосконалення; добір і використання інформаційних матеріалів для втілення художнього задуму;</p> <p>участь у групових і колективних творчих проєктах; презентація результатів власної</p>
---	----------------	--

<p>пропонує способи розв'язання завдань у разі виникнення труднощів;</p> <p>пояснює вплив творів на зміну особистого емоційного стану;</p> <p>шукає і добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні і текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання.</p>		<p>творчості (спів, танцювальні рухи, виставки робіт);</p> <p>колективне обговорення ролі скульптур у мистецькому обличчі міст, сіл, інших населених пунктів;</p> <p>обмін враженнями про емоційне сприйняття творів скульптури;</p> <p>пошук і добір актуальних матеріалів із різних джерел для ефективного застосування при створенні власного твору мистецтва;</p> <p>планування діяльності для реалізації поставлених завдань;</p> <p>орієнтування у джерелах інформації про мистецтво, вироблення вмінь визначати їх достовірність.</p>
<p>Тема 7. Мистецькі прогулянки на природі</p>		
<p>Виокремлює жанрові ознаки творів різних видів мистецтва;</p>	<p>Природа: відображення у музичних творах</p> <p>Картини природи у музиці.</p> <p>Звуки природи й музика.</p>	<p>Виокремлення жанрових ознак інструментальної музики (етюд-картина);</p> <p>дослідження ролі засобів музичної виразовості (діапазон, регістр, тембр) у створенні музичних</p>

<p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою;</p> <p>порівнює художні образи з явищами навколишнього середовища;</p> <p>наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо;</p> <p>спостерігає за навколишнім</p>	<p>Ноктюрн. Баркарола. Етюд-картина.</p> <p>Симфонічна музика.</p> <p>Симфонія.</p> <p>Музичні інструменти симфонічного оркестру.</p> <p>Краса природи в образотворчому мистецтві</p> <p>Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва.</p> <p>Різновиди пейзажів у живописі.</p> <p>Настрій у пейзажі, колорит (теплий, холодний, наближений, контрастний), плановість. Етюд.</p> <p>Синтез мистецтв</p> <p>Світ звуків і пластики у театрі.</p> <p>Сценографія та світлова партитура.</p> <p>Театрально-декоративний живопис.</p>	<p>пейзажів;</p> <p>сприймання симфонічних творів із живописною програмою;</p> <p>перегляд зразків різних видів пейзажу (морського, гірського, архітектурного, міського, сільського, фантастичного тощо); ознайомлення зі зразками етюдів; творчі експерименти з відтворення явищ довкілля у творчій діяльності (імпровізація та інсценізація); створення сценічного оформлення із звучанням музичних пейзажів;</p> <p>створення пейзажів і виконання вправ з передаванням настрою, колориту, плановості в зображенні природних об'єктів; застосування законів композиції у пейзажі;</p> <p>створення цифрових зображень з</p>
---	---	--

<p>середовищем, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження;</p> <p>бере участь у проєктній діяльності; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати; складає план своїх дій у створенні колективного художнього продукту;</p> <p>ділиться спостереженнями в навколишньому середовищі і соціумі, підтверджує думку аргументами;</p>	<p>Особливості професії художника-декоратора.</p>	<p>теми; виконання елементарних музичних / ритмічних композицій із звуконаслідуванням голосів природи, зокрема з використанням комп'ютерних технологій; темброва і ритмічна імітація звуків природи; вивчення виражальних можливостей світла в пейзажі; відтворення явищ природи, глибини простору в пейзажному жанрі;</p> <p>презентація творчо-експериментальних завдань; участь у пошуково-дослідницьких проєктах з вивчення мистецької спадщини краю;</p> <p>колективне обговорення вражень від сприймання музичних і візуальних образів, які відтворюють картини природи, аргументоване пояснення</p>
--	---	---

<p>пояснює свої уподобання, порівнює власні вподобання з уподобаннями інших осіб із свого оточення;</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про мистецтво;</p> <p>виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права у процесі художньої комунікації.</p>		<p>власної думки; обговорення впливу природи на емоційний стан та почуття; висловлення суджень про втілення ідейного задуму в пейзажах спілкування з художниками-пейзажистами, обмін враженнями від перегляду творів пейзажного жанру;</p> <p>визначення достовірності джерел інформації про мистецтво, відбір кращих; формування розуміння прав авторів у процесі художньої комунікації.</p>
<p>Тема 8.Тварини у мистецтві: реальні та фантастичні образи</p>		
<p>Пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва;</p> <p>наводить приклади творів різних видів мистецтва;</p>	<p>Музичні «портрети» персонажів-тварин Музична інтерпретація реальних та фантастичних образів тварин.</p> <p>Пісні про тварин.</p> <p>Сюїта. Соната.</p> <p>.</p>	<p>Сприймання музичних творів, у яких відтворено характерні особливості тварин; висловлення вражень про специфічну виразність жестів, пластики тіла і музичного інтонування в «портретах» тварин; перегляд образів тварин, виконаних художниками-аніمالістами у</p>

<p>характеризує особливості технік виконання творів;</p> <p>передає враження від творів вербально/ невербально (різними художніми засобами); порівнює художні образи з явищами навколишнього середовища;</p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з природи і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки,</p>	<p>Образи тварин в образотворчому мистецтві.</p> <p>Анімалістичний жанр в образотворчому мистецтві.</p> <p>Засоби й способи художньої виразовості та емоційної насиченості творів художників-анімалістів.</p> <p>Синтез мистецтв Образи тварин в анімації та кіно.</p> <p>Музична основа пантоміми. Грим для створення сценічного образу тварин. Характерний грим.</p>	<p>графіці, живописі та скульптурі; спостереження за пропорціями та пластикою тіла тварин;</p> <p>музичні (темброві, фактурні, регістрові тощо) експерименти з музичними інструментами (шумового оркестру та синтезаторах тощо);</p> <p>вправляння у пластичному інтонуванні під час слухання та виконання музичного твору;</p> <p>імпровізація засобами пантоміми з музичним супроводом чи співом;</p> <p>створення виразних образів тварин у різних видах мистецтва;</p> <p>виконання начерків тварин з природи, акварельних етюдів;</p> <p>виконання тематичних, пейзажно-анімалістичних композицій;</p> <p>малювання ескізів костюмів, гриму для втілення творчого задуму сценічного образу;</p> <p>добір аудіо- та відеоматеріалів для</p>
--	--	---

<p>матеріали, формати, засоби дизайну тощо; використовує цифрові технології для втілення задуму, зокрема створює фото різних жанрів (фотопортрет, фотопейзаж), компонує прості відеоролики; спостерігає за навколишнім середовищем, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження;</p> <p>використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, створення зображень в різних художніх техніках і матеріалах (колаж, інсталяція тощо) визначає сильні і слабкі сторони своєї роботи в чітких формулюваннях; встановлює за допомогою вчителя чи інших осіб способи вдосконалення вмінь; використовує власний досвід і різні види інформації під час</p>		<p>виконання творчого завдання; висловлення суджень про гуманне ставлення до тварин; фіксація результатів спостережень за допомогою різних засобів; презентація власних спостережень у творах мистецтва;</p> <p>виконання вправ та ігрових завдань із відтворення пластики руху тварин засобами танцю;</p> <p>визначення типових помилок, планування роботи над ними;</p> <p>визначення способів удосконалення виконавської майстерності;</p> <p>участь у дискусіях про роль мистецтва у захисті та збереженні тваринного світу;</p> <p>розвиток умінь виражати власний емоційний стан за допомогою</p>
---	--	---

<p>колективної творчості; пропонує способи розв'язання завдань в разі виникнення труднощів;</p> <p>шукає і добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні і текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання.</p>		<p>художньої творчості;</p> <p>створення оригінальних і цифрових зображень тварин для презентації власної творчості; пошук ілюстрацій до художніх творів про тварин; пошук та добір актуального матеріалу для роботи над твором, планування подальшої діяльності.</p>
<p>Тема 9. Зустріч мистецтв</p>		
<p>Виокремлює жанрові ознаки творів різних видів мистецтва;</p> <p>виокремлює виразові засоби у творах різних видів мистецтва для пояснення власного враження; застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому термінологію, зокрема іноземного походження;</p>	<p>Мистецькі професії</p> <p>Важливість композиторської оригінальності. Фах диригента у концертній діяльності. Соліст чи артист хору: спільне та відмінне у професії.</p> <p>Особливості квартетного співу.</p>	<p>Дослідження засобів виразовості та специфічних особливостей різновидів театрального мистецтва, значення музики у театральних виставах; формування уявлення про особливості співу та танцю, руху в майстерності акторів мюзиклу;</p> <p>сприймання вистав (фрагментів) музичного театру, перегляд і обговорення екранізацій вистав-мюзиклів;</p>

<p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах; відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла;</p> <p>використовує цифрові технології</p>	<p>Мистецькі професії очима художників</p> <p>Портрет як жанр образотворчого мистецтва. Види портретів. Пропорції, композиція та колорит в портреті.</p> <p>Зображення представників мистецьких професій.</p> <p>Синтез мистецтв</p> <p>Композитор та автор текстів: синтез професій.</p> <p>Синтетична природа сценічних та екранних видів мистецтва.</p> <p>Мюзикл.</p> <p>Цирк як поєднання різноманітних форм художньої діяльності.</p> <p>Сучасні технології в естрадному та цирковому мистецтві.</p>	<p>перегляд та аналіз художніх творів портретного жанру;</p> <p>рольове виконання пісень з відтворенням характерних особливостей сценічного персонажа (голос, міміка, пластика); створення варіантів ритмічного супроводу до пісні; вправлення у створенні театралізованих образів (театральні етюди); імпровізація засобами пантоміми(міміка, жести); складання плану для створення та театралізації музичних вистав, виконання нескладних ролей у них; виконання пісень з елементами театралізації, ритмічним супроводом та грою на музичних інструментах; виконання портретних зображень у різних техніках; виконання начерків з натури;</p> <p>виконання тематичної композиції на мистецьку тематику;</p>
--	--	---

<p>для втілення задуму, зокрема створює фото різних жанрів (фотопортрет, фотопейзаж), komponує прості відеоролики; виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму; створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо);</p> <p>бере участь у проектній діяльності; обирає відомі способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо- / відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження;</p> <p>виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в</p>		<p>ознайомлення з сучасними технологіями на естраді та в цирку; виконання художніх фотопортретів;</p> <p>творчі вправління у ролі диригента, режисера, актора, хормейстера; створення виразних образів акторів театру, цирку та музикантів; виконання портретних зображень у різних техніках; виконання начерків з природи; фіксація послідовних рухів з відображенням пропорцій і загальних форм тіла людини;</p> <p>участь у творчих проектах та шкільних мистецьких заходах (фестивалі, флешмоби тощо) з використанням медіаресурсів; дискусія щодо переваг та недоліків творчих професій; створення відеорепортажів про мистецькі об'єкти краю та представників творчих професій; створення добірки аудіо- та відеопрезентацій; знайомство з основами авторського</p>
--	--	---

<p>процесі художньої комунікації; виявляє і використовує з допомогою вчителя чи інших осіб авторський продукт у власній мистецькій діяльності.</p>		<p>права в сфері мистецтва. обговорення значення авторського права та дотримання його вимог у процесі художньої комунікації.</p>
--	--	--

6 клас
Життя крізь призму мистецтва

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
Тема 1. Унікальність художнього таланту		
<p>виокремлює жанрові ознаки творів різних видів мистецтва;</p> <p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою;</p> <p>передає враження від творів вербально/ невербально (різними художніми засобами);</p> <p>виокремлює виразові засоби у творах різних видів мистецтва для пояснення власного враження; наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p>	<p>Хто і як творить музику Композитор і виконавець. Втілення музичних образів композитором і виконавцем. Різноманіття виконавських інтерпретацій.</p> <p>Музика вокальна та інструментальна. Камерно-вокальні жанри. Пісня-романс, серенада.</p> <p>Вокальний ансамбль в академічній, народній, популярній музиці.</p> <p>Хто і як творить візуальні художні</p>	<p>Дослідження характерних ознак жанрів камерно-вокальної музики, зокрема пісні – романсу, серенади; сприймання творів різних жанрів образотворчого мистецтва, виокремлення їхніх жанрових ознак; перегляд відеозаписів театральних моновистав;</p> <p>вербальна інтерпретація вокальної та інструментальної музики;</p> <p>пошук засобів відтворення ідеалів краси і гармонії у мистецьких творах;</p> <p>обговорення причин прагнення митців пошуку краси, ідеалу, мудрості та особливості відображення цих пошуків у творах різних видів мистецтва;</p>

<p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах; відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо;</p> <p>пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб, при цьому беручи до уваги національні традиції, сучасні тенденції, використовуючи знання й</p>	<p>образи</p> <p>Відображення в творах образотворчого мистецтва прагнень митців до краси, ідеалу і мудрості. Індивідуальність і неповторність стилю художника. Відтворення митцями світу, почуттів, переживань у художніх творах.</p> <p>Збереження, реставрація творів образотворчого мистецтва. Художник-реставратор.</p> <p>Синтез мистецтв</p> <p>Різновиди сучасного театрального мистецтва.</p> <p>Моновистава.</p>	<p>дослідження шляхів формування індивідуального стилю для митця;</p> <p>виконання пісень (соло, в ансамблі, хорі);</p> <p>удосконалення навичок ансамблевого виконання музичних творів, зокрема народних пісень; рольова гра;</p> <p>виконання вправ на вдосконалення прийомів володіння художніми техніками;</p> <p>створення тематичних композицій на площині і в об'ємі в різних художніх техніках; та жанрах;</p> <p>екскурсії в музеї, галереї, виставкові зали, вивчення варіантів і форм збереження мистецьких творів у них; знайомство з роботою художника - реставратора;</p>
--	---	---

<p>уміння з інших освітніх галузей;</p> <p>презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати;</p> <p>визнає можливість різного втілення творчого задуму, відстоює свою позицію у творчості;</p> <p>долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі, дослухається до творчих ідей інших осіб; визнає різні позиції та оцінки учасників;</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про мистецтво; виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої комунікації.</p>		<p>перегляд фільмів, записів телепередач тощо про видатних діячів української культури; обмін враженнями від перегляду моновистав;</p> <p>виокремлення музичної та візуальної складових в різновидах сучасного театру;</p> <p>ярмарок ідей, розробка власної тематики та форматів мистецьких конкурсів, виставок дитячої творчості та шкільних мистецьких акцій;</p> <p>порівняння власної думки з думками інших;</p> <p>опрацювання різних джерел інформації з музичного та образотворчого мистецтва.</p>
<p>Тема 2. Мої погляди на мистецтво</p>		

<p>Пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва; характеризує особливості технік виконання творів;</p> <p>застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому термінологію, зокрема іноземного походження;</p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобаннями:</p>	<p>Музика в моєму житті Значення музики в різних життєвих ситуаціях.</p> <p>Мої враження від музичних творів. Настрій музичного твору.</p> <p>Засоби виразовості для передачі настрою композитором і виконавцем.</p> <p>Камерно-інструментальний ансамбль.</p> <p>Значення образотворчого мистецтва для кожного з нас</p> <p>Вплив образотворчого мистецтва на почуття. Створення власного образу світу через мистецтво. Передача настрою та втілення задуму у графіці, живописі, скульптурі.</p>	<p>Дослідження та аналіз характерних ознак та особливостей технік виконання камерної інструментальної музики (інструментальне соло, камерно-інструментальний ансамбль); сприймання творів графіки, живопису та скульптури як способу створення власного образу світу; дослідження способів та засобів відтворення настрою у художніх творах різних жанрів та видів образотворчого мистецтва; наведення прикладів емоційно-образної співзвучності творів музичного та образотворчого мистецтва;</p> <p>інтерпретація образного змісту камерно-інструментальних творів із застосуванням знайомої термінології; удосконалення навичок розпізнавання тембрів музичних інструментів; виконання пісень з інсценізацією та</p>
---	---	---

<p>співає в хорі/ ансамблі/ соло, грає на традиційних та/або електронних музичних інструментах;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо;</p> <p>створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо); спостерігає за навколишнім середовищем, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження;</p> <p>характеризує власну творчість за колективно визначеними критеріями; оцінює власні успіхи і досягнення, зауважує помилки та частково</p>	<p>Синтез мистецтв</p> <p>Концерт як сценічне дійство.</p> <p>Концерт як форма публічного презентування музичних творів.</p> <p>Концерт як дія на сцені.</p> <p>Концерт естрадний.</p> <p>Візуальне оформлення сценічних дійств.</p>	<p>ритмічним супроводом; створення ритмічних імпровізацій на дитячих шумових інструментах та з використанням цифрових програм; добір музичних творів для покращення свого настрою; застосування опанованих технік і прийомів для передачі емоційного стану зображуваних персонажів,</p> <p>створення добірки цифрових зразків художніх творів різних видів мистецтва;</p> <p>оцінювання власних художніх результатів; участь у круглих столах та дискусіях про взаємозв'язок мистецтва та емоційної сфери людини; моделювання мистецьких діалогів; командне виконання та презентація творчих завдань із оцінюванням і самооцінюванням;</p>
--	---	--

<p>самостійно виправляє їх; встановлює за допомогою вчителя чи інших осіб способи вдосконалення вмінь; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати;</p> <p>долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі, дослухається до творчих ідей інших осіб; визнає різні позиції та оцінки учасників; висловлює свою думку під час обговорення творів мистецтва; складає план своїх дій у створенні колективного художнього продукту;</p> <p>пояснює свої вподобання, порівнює власні вподобання з уподобаннями інших осіб із свого оточення;</p> <p>виявляє і використовує за допомогою вчителя чи інших осіб у власній мистецькій діяльності авторський продукт.</p>		<p>участь у мистецьких заходах різноманітних форматів, взаємодопомога в груповій роботі; аналіз власного емоційного стану в процесі творчості та сприймання мистецьких творів;</p> <p>висловлення усних аргументованих точок зору;</p> <p>обговорення значення для автора публікації/випуску/демонстрації його твору.</p>
---	--	---

Тема 3. Добро і зло в мистецтві

<p>Характеризує особливості технік виконання творів;</p> <p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою; застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому термінологію, зокрема іноземного походження;</p> <p>пояснює цінності, закладені в художньому творі та коментує своє ставлення до них;</p> <p>наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p>	<p>Образи добра і зла в музичних творах Характерні персонажі в музичних творах. Втілення різних типів характеру в мелодії, гармонії, ритміці, регістрах, тембрах.</p> <p>Дисонанс і консонанс у музиці. Співоцькі голоси.</p> <p>Кантата. Ораторія.</p> <p>Образи добра і зла в образотворчому мистецтві Уявлення про красу чи потворність художніх образів.</p> <p>Засоби висловлення задуму та відтворення характеру образу в творах різних видів та жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>Іконописний жанр.</p>	<p>Аналіз елементів музичної мови, застосованих для втілення різних типів характеру (мелодія, гармонія, ритм, регістр, тембр) із застосуванням відповідних термінів;</p> <p>сприймання творів сакрального мистецтва;</p> <p>опис власних уявлень про красу чи потворність художніх образів; дослідження ритмічних, інтонаційно-мелодичних та тембрових особливостей для втілення образів добра і зла у музичних творах; порівняльний аналіз дисонансу і консонансу у мистецтві;</p> <p>порівняльний аналіз особливостей вокально-хорових жанрів — кантати й ораторії;</p> <p>знайомство з роллю музики у сакральному мистецтві та втіленням релігійних образів у творах вітчизняних та зарубіжних</p>
--	--	---

<p>у запропонованому вчителем завданні робить спроби виконання нових незвичних прийомів роботи; пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використанням знань і умінь з інших освітніх галузей;</p> <p>бере участь у проектній діяльності; визначає сильні і слабкі сторони своєї роботи в чітких формулюваннях;</p> <p>ділиться спостереженнями в навколишньому середовищі і соціумі, підтверджує думку аргументами; пояснює вплив творів на зміну власного емоційного стану;</p>	<p>Синтез мистецтв Сакральне мистецтво. Речитатив.</p>	<p>композиторів; сприймання та інтерпретація художніх творів портретного та іконописного жанрів; висловлювання міркувань про роль сакрального мистецтва у розвитку культури;</p> <p>пошук критеріїв краси та потворності у творах мистецтва; удосконалення навичок виконання пісень у «ролях»; рольова гра; виконання індивідуальних та колективних зображень, що виражають уявлення про добро і зло в мистецтві; участь у колективних і групових творчих проєктах; аргументоване оцінювання власних досягнень щодо співу, образотворчої діяльності; пошук способів удосконалення ефективності своєї діяльності у складі команди; участь у мистецьких заходах (концерти, театральні інсценізації,</p>
---	---	---

<p>визначає улюблені види мистецької діяльності, пояснює, від чого отримує задоволення у своїй творчості;</p> <p>виражає свої почуття та емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні;</p> <p>шукає і добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні і текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання.</p>		<p>арт-фестивалі, майстер-класи тощо);</p> <p>дискусія про право митців та мисткинь на власний погляд на категорії краси та потворності в художньому творі;</p> <p>пошук прийомів створення образів добра і зла у творах різних видів мистецтва;</p> <p>групове обговорення творів мистецтва з обґрунтуванням власної позиції;</p> <p>перегляд навчальних відеоматеріалів;</p> <p>перегляд відеозаписів духовної музики.</p>
<p>Тема 4. Сучасність мистецьких традицій</p>		

<p>Розрізняє види і наводить приклади українського фольклору (музичного, танцювального, ігрового тощо); різновиди українського декоративно-прикладного мистецтва; виявляє обізнаність у календарно-обрядових дійствах як прообразі видів мистецтва;</p> <p>орієнтується в особливостях народного мистецтва рідного краю; пояснює цінності, закладені в художньому творі та коментує своє ставлення до них;</p>	<p>Музична «історія» рідного краю</p> <p>Традиції української обрядовості та їх адаптація у академічній музиці</p> <p>Народні або автентичні музичні традиції різних регіонів України.</p> <p>Використання фольклорного матеріалу композиторами. Фольк-рок, етно-джаз.</p> <p>Народні художні традиції в українському декоративно-прикладному мистецтві</p> <p>Види декоративно-прикладного мистецтва.</p> <p>Декоративність як засіб вираження змісту та художньої образності.</p> <p>Декоративно-прикладна творчість як складова сучасного мистецтва.</p> <p>Етнічні мотиви у галузі дизайну, реклами, комп'ютерного, фото- і графічного мистецтва.</p>	<p>Аналіз особливостей музичної культури рідного краю, етнічних традицій різних регіонів України; дослідження прикладів використання фольклорного матеріалу композиторами у класичній музиці; аналіз творчості та художніх традицій майстрів декоративно-прикладного мистецтва України та світу;</p> <p>сприймання зразків різних видів декоративно-прикладного мистецтва. знайомство із зразками декоративної орнаменталі;</p> <p>висловлення суджень про роль творчої спадщини народних умільців та професійних художників, обґрунтування ціннісного значення декоративно-прикладного мистецтва у житті людини;</p> <p>порівняння творів різних напрямів (фольк-рок, етно-джаз тощо) у сфері естрадного популярного мистецтва як поєднання народного мелосу та</p>
--	---	--

<p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобаннями: співає в хорі / ансамблі / соло, грає на традиційних та / або електронних музичних інструментах;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо;</p> <p>виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму;</p> <p>виконує народні пісні / обробки пісень, створює ескізи виробів/твори з етнічними мотивами із застосуванням знайомих художніх</p>	<p>Декоративно-прикладне мистецтво рідного краю.</p> <p>Синтез мистецтв Використання народної музики в кіно. Музичні етнофестивали в Україні.</p> <p>Оформлення святкових заходів, урочистостей.</p>	<p>елементів різних стилів – року, поп-музики, джазу;</p> <p>дослідження професійної та аматорської творчості в галузі дизайну, реклами, комп'ютерного, фото- і графічного мистецтва;</p> <p>виконання пісень (соло, в ансамблі, хорі) з інсценізацією; створення музичних і ритмічних композицій з використанням комп'ютерних технологій;</p> <p>виконання стилізованих зображень декоративно-прикладного мистецтва як елементів етнічної стилістики в рекламі та дизайні та орнаментальних композицій для оздоблення предметів побуту; дискусії щодо використання народних традицій у сучасному мистецтві; презентація сучасних тенденцій в народній творчості;</p> <p>участь у колективних творчих</p>
--	---	---

<p>технік;</p> <p>пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використанням знань і умінь з інших освітніх галузей;</p> <p>бере участь в інсценізаціях календарно-обрядових дійств, народних ігор з використанням пісенного матеріалу, танцювальних рухів, елементів костюмів, атрибутів, гриму, інструментального супроводу;</p> <p>обирає із знайомих твори мистецтва, які найкраще відображають власні емоції;</p> <p>обирає відомі способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо-/відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження;</p>		<p>проектах (етнографічних фестивалів та арт-мобак), зокрема з використанням місцевих традицій; долучення до проведення святкових заходів;</p> <p>добір атрибутики та аксесуарів для образів обрядових дійств; тематичні екскурсії у бібліотеки, виставкові зали.</p> <p>зустрічі з народними майстрами декоративно-прикладного мистецтва.</p> <p>створення фонотеки автентичних записів обрядових дійств;</p> <p>використання матеріалів із художніх альбомів, сайтів з посиланням на них.</p>
---	--	---

<p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про мистецтво.</p>		
<p>Тема 5. Реальне і вигадане в мистецьких творах</p>		
<p>Передає враження від творів вербально/ невербально (різними художніми засобами); застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому термінологію, зокрема іноземного походження;</p>	<p>Літературні образи в музиці Літературна програма в музичних творах.</p> <p>Фантастичні, міфологічні образи, втілені музичними засобами; специфіка виразових засобів (темброві характеристики, фонічні ефекти, контраст).</p> <p>Симфонічна сюїта.</p> <p>Літературні образи в</p>	<p>Дослідження специфіки виразових засобів (темброві характеристики, фонічні ефекти) для створення фантастичних, міфологічних образів; аналіз особливостей жанру симфонічної сюїти, її композиційної будови та характерних засобів музичної виразовості; сприймання зразків друкованої та оригінальної графіки; вивчення видів композиції (закрита, відкрита, статична, динамічна);</p> <p>обговорення особливостей використання синтезу музичного</p>

<p>наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p> <p>використовує цифрові технології для втілення задуму, зокрема створює фото різних жанрів (фотопортрет, фотопейзаж), komponує прості відеоролики;</p> <p>імпровізує, поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду;</p> <p>використовує художню літературу для створення власних творів мистецтва;</p>	<p>образотворчому мистецтві</p> <p>Сюжети творів образотворчого мистецтва міфологічного жанру живопису.</p> <p>Фантастичні, міфологічні образи в графіці (оригінальній і друкованій)</p> <p>Види композицій (закрита, відкрита, статична, динамічна).</p> <p>Мистецтво створення книги: будова книги.</p> <p>Друкована та оригінальна графіка. Фантастичні, міфологічні образи в образотворчому мистецтві.</p> <p>Види композицій (закрита, відкрита, статична, динамічна).</p> <p>Синтез мистецтв</p> <p>Фантастичне й реальне на сцені театру: образи та сюжети. Створення фантастичного персонажа-протагоніста та реального</p>	<p>мистецтва та літератури у театрі та кінематографі;</p> <p>перегляд фільмів; аналіз характерних ознак фільмів; порівняння сюжету фільму із текстом книги; створення образів літературних героїв з використанням цифрових пристроїв;</p> <p>створення імпровізацій голосом (музичні та мовленнєві інтонації) та на шумових музичних інструментах; використання засвоєних вокально-хорових засобів музичної виразовості у процесі виконання творів; пошук спільного і відмінного між музикою, образотворчим мистецтвом та літературою у відображенні навколишнього світу, прикладів поєднання музичних і літературних творів; виконання графічних та живописних</p>
---	--	---

<p>бере участь у проєктній діяльності; оцінює власні успіхи і досягнення, зауважує помилки та частково самостійно виправляє їх; аналізує інформацію від інших осіб з метою самовдосконалення (надання/отримання коментарів, пропозицій тощо), реагує на неї; визнає можливість різного втілення творчого задуму, відстоює свою позицію у творчості; використовує власний досвід і різні види інформації під час колективної творчості; складає план своїх дій у створенні колективного художнього продукту;</p>	<p>персонажа-антагоніста. Кіномистецтво. Екранізація художніх творів.</p>	<p>ілюстрацій до художніх творів; моделювання етапів процесу підготовки колективної книги-казки; створення власної галереї образів літературних героїв у різних видах композицій: площинних, рельєфних та об'ємних; презентація та оцінювання власних творчих досягнень, добір способів удосконалення; пошук сміливих рішень для створення уявних образів в графіці; презентація власної мистецької діяльності; моделювання літературно-музичних композицій з використанням власного досвіду і різних видів інформації; характеристика ролі художників- ілюстраторів у розкритті сюжету літературного твору; роздуми про важливість уяви та фантазії у процесі творчості;</p>
---	---	--

<p>шукає і добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні і текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання;</p> <p>виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої комунікації.</p>		<p>добір матеріалів для створення власних саморобних книг;</p> <p>обговорення значення авторського права в мистецтві.</p>
<p>Тема 6. Внутрішній світ і зовнішність людини у мистецтві</p>		
<p>Виокремлює жанрові ознаки творів різних видів мистецтва;</p>	<p>Портрет у музиці Музика, яка розповідає про людину. Відображення різноманітного спектру почуттів людини в музичних творах. Роль імпровізації в музиці.</p> <p>Фактура – сукупність засобів музичної виразності.</p> <p>Рапсодія.</p>	<p>Аналіз та обговорення особливостей використання елементів музичної мови для створення музичного портрета як відображення почуття та настрою персонажа, про якого розповідає композитор; актуалізація знань про рапсодію як інструментальний твір на основі народних мелодій; аналіз поняття «фактура в музиці» та її елементи (мелодія, супровід, акорди, голоси, поліфонія, тембр, регістри тощо);</p>

<p>передає враження від творів вербально/ невербально (різними художніми засобами);</p> <p>виокремлює виразові засоби у творах різних видів мистецтва для пояснення власного враження;</p> <p>пояснює цінності, закладені в художньому творі та коментує своє ставлення до них;</p>	<p>Портрет в образотворчому мистецтві Портрет як жанр образотворчого мистецтва. Види портретів (автопортрет, парний, груповий, камерний, парадний). Пропорції голови та тіла людини. Історичний портрет. Соціальний портрет.</p> <p>Види композицій (закрита, відкрита, статична, динамічна).</p> <p>Синтез мистецтв Танець як вираження внутрішнього стану. Імпровізація в танці. Перетворення образів з різних видів мистецтва (музика, живопис, графіка, скульптура) на танцювальні.</p>	<p>сприймання творів у жанрі портрету. аналіз жанрових ознак портрету в образотворчому мистецтві; аналіз пропорцій форм людини та її узагальненої анатомічної будови;</p> <p>передача враження від музики вербальними, художніми засобами, засобами ритмопластики та театралізації;</p> <p>дослідження особливостей засобів музичної виразовості, застосованих для передачі різних почуттів людини у музичних творах; тематичне дослідження характерних ознак хорових концертів; вивчення видів портрету (автопортрет, парний, груповий, камерний, парадний, історичний, соціальний тощо);</p> <p>дослідження прийомів і способів творення художнього образу у багатофігурних композиціях (на прикладах творів митців історичного, побутового жанрів);</p>
---	---	--

<p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі / ансамблі / соло, грає на традиційних та /або електронних музичних інструментах; відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо;</p> <p>використовує цифрові технології для втілення задуму, зокрема створює фото різних жанрів (фотопортрет, фотопейзаж), komponує прості відеоролики;</p>		<p>виконання пісень з пластичними рухами;</p> <p>створення ритмічних і пластичних імпровізацій;</p> <p>добір танцювальних елементів (народні та сучасні) під музику;</p> <p>створення портретних зображень з дотриманням пропорцій голови і тіла людини;</p> <p>виконання різних видів портретів; ліплення фігури людини в динамічних положеннях.</p> <p>створення відеороликів за різними жанрами танців (народні, бальні, сучасні);</p> <p>створення наочних тематичних матеріалів портретного жанру у цифровому форматі;</p> <p>участь у конкурсах з фотомистецтва; створення стінгазет, плакатів, лепбуків тощо з елементами</p>
--	--	--

<p>характеризує власну творчість за колективно визначеними критеріями; визначає сильні і слабкі сторони своєї роботи в чітких формулюваннях;</p> <p>розуміє значення партнерства в спільній мистецькій творчості; висловлює свою думку в обговореннях творів мистецтва; пропонує способи розв'язання завдань в разі виникнення труднощів;</p> <p>обирає зі знайомих творів мистецтва ті, які найкраще відображають власні емоції;</p> <p>пояснює вплив творів на зміну власного емоційного стану;</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про мистецтво.</p>		<p>зображень у портретному жанрі;</p> <p>рефлексивний діалог з ровесниками щодо мистецьких явищ; розпізнавання у творах портретного жанру настрою та характеру портретованого;</p> <p>аналіз динаміки опанування технік роботи в портретному жанрі; характеристика настрою та характеру портретованого (веселий сумний, добрий, злий) у власних творах;</p> <p>обговорення впливу творів портретного жанру на власний емоційний стан;</p> <p>ознайомлення з прикладами фейкової інформації про мистецькі події.</p>
<p>Тема 7. Історичні сюжети в мистецтві</p>		

<p>Виокремлює жанрові ознаки творів різних видів мистецтва;</p> <p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою; наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p> <p>виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму;</p> <p>виконує народні пісні / обробки пісень, створює ескізи виробів /твори з етнічними мотивами із застосуванням знайомих художніх технік;</p> <p>створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями,</p>	<p>Музика як дзеркало історії</p> <p>Історичні сюжети та образи в музичному мистецтві.</p> <p>Історичні народні пісні.</p> <p>Вокально-симфонічна музика. Арія.</p> <p>Історичні та соціальні сюжети в образотворчому мистецтві</p> <p>Сюжети картин історичного жанру.</p> <p>Особливості творчості художників батального жанру.</p> <p>Побутовий жанр.</p> <p>Висвітлення художниками особистого та суспільного життя в графіці, живописі та скульптурі побутового та історичного жанру.</p>	<p>Дослідження прикладів відображення історичних мотивів у класичній і сучасній музиці. сприймання творів історичного жанру та його різновидів; аналіз композицій сюжетно-тематичних картин в творчості видатних митців; інтерпретація зразків побутового жанру у різних видах мистецтва; вивчення історії розвитку історичного та побутового жанрів в образотворчому мистецтві;</p> <p>інтерпретація музики сучасності у взаємозв'язку традицій і новаторства;</p> <p>виконання пісень, зокрема на два голоси;</p> <p>виконання елементарних музичних/ритмічних композицій, зокрема з використанням комп'ютерних технологій;</p> <p>виконання ескізів та замальовок на історичні та соціальні сюжети з передаванням плановості;</p>
--	--	--

<p>формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо);</p> <p>використовує художню літературу для створення власних творів мистецтва;</p> <p>бере участь у проектній діяльності; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати;</p> <p>долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі, дослухається до творчих ідей інших осіб; визнає різні позиції та оцінки учасників;</p> <p>складає план своїх дій у створенні колективного художнього продукту; упорядковує з допомогою вчителя чи інших осіб дібрані матеріали;</p>	<p>Синтез мистецтв Історична опера. Історичні сюжети в опері.</p> <p>Історичні сюжети в балеті.</p> <p>Музеї музичного мистецтва в Україні.</p>	<p>спостереження та відтворення історичних явищ у творчій діяльності (імпровізація та інсценізація); віртуальні екскурсії до музеїв музичних інструментів і художніх галерей</p> <p>створення індивідуальних проєктів з мистецькі проєкти з презентації творчості художників свого регіону, які працювали в жанрі сюжетно-тематичної картини; представлення результатів групової та колективної творчої діяльності;</p> <p>характеристика ролі мистецтва у відображенні історичних подій; участь у різних видах індивідуальної і колективної музичної діяльності з дотриманням правил творчої співпраці, комунікації; аналіз засобів, якими передається зміст опери та балету; перегляд відеозапису фрагментів оперних та балетних вистав на історичну тему.</p>
---	--	--

<p>виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої комунікації; цитує твір із посиланням на автора.</p>		<p>моделювання плану своїх дій у створенні колективного художнього продукту;</p> <p>розуміння значення авторського права в мистецтві.</p>
<p>Тема 8. Мистецтво на вулицях міста</p>		
<p>Описує особливості мови різних видів мистецтва;</p> <p>характеризує особливості технік виконання творів;</p> <p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою; пояснює цінності, закладені в художньому творі та коментує своє</p>	<p>Урбаністичні музичні образи і засоби. Втілення мотивів урбанізму в музичних творах.</p> <p>Музика на вулицях міста і в архітектурному просторі споруд різного призначення.</p> <p>Архітектура вчора-сьогодні-завтра Архітектура як вид мистецтва. Види</p>	<p>Сприймання та інтерпретація вокальної та інструментальної балади як особливого музично-поетичного жанру;</p> <p>сприймання та інтерпретація музики, що звучить на вулицях міста і в архітектурних спорудах;</p> <p>сприймання архітектурних шедеврів України та світу;</p> <p>тематичне дослідження характерних ознак урбаністичних музичних образів;</p> <p>групове обговорення та дискусії щодо встановлення взаємозв'язку музики з явищами сучасності;</p> <p>порівняльне дослідження історико-</p>

<p>ставлення до них; порівнює художні образи з явищами навколишнього середовища;</p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобанням: співає в хорі / ансамблі / соло, грає на традиційних та /або електронних музичних інструментах; відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла;</p> <p>імпровізує, поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду; у запропонованому вчителем завданні робить спроби виконання нових незвичних прийомів роботи;</p> <p>спостерігає за навколишнім</p>	<p>архітектури. Архітектурні візитівки міст світу.</p> <p>Вуличне мистецтво (стріт-арт) та його зразки: графіті, трафарети, постери, мурали, скульптурні інсталяції тощо</p> <p>Графіті. Мозаїка. Барельєф.</p> <p>Синтез мистецтв Вуличний театр, карнавал.</p> <p>Синтез мистецтв у жанрі балади.</p> <p>Хіп-хоп культура. Брейкінг.</p>	<p>побутових танців і сучасних танцювальних ритмів; дослідження архітектури як виду мистецтва; визначення особливостей художньої мови архітектури.</p> <p>спів у хорі / ансамблі / соло з експериментуванням у музикуванні (вокальне та інструментальне), пластичних рухах; театралізації, інсценізації, хореографічні імпровізації під музику з використанням результатів спостережень у мистецькій діяльності; рольові ігри; виконання зображень архітектурних споруд у графіці та живописі із застосуванням законів лінійної та повітряної перспективи; виконання ескізів у техніці графіті-арт; створення архітектурного образу в різних техніках (аплікація, паперопластика, ліплення тощо);</p>
---	---	---

<p>середовищем, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження;</p> <p>визнає можливість різного втілення творчого задуму, відстоює свою позицію у творчості;</p> <p>пропонує способи розв'язання завдань в разі виникнення труднощів;</p> <p>ділиться спостереженнями в навколишньому середовищі і соціумі, підтверджує думку аргументами;</p> <p>вирізняє художні засоби, які вплинули на враження від сприйнятого твору;</p> <p>за потреби обирає види художньо-творчої діяльності для задоволення;</p> <p>виражає свої почуття та емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні;</p>		<p>віртуальні екскурсії в музеї, галереї; створення аплікацій (колажів) пейзажно-ландшафтного оточення, що доповнює образність архітектурної композиції;</p> <p>обговорення та обмін враженнями від сприймання музичних творів, застосування набутих знань про інструментальну музику в процесі міжособистісного спілкування;</p> <p>перегляд та колективне обговорення відеозаписів (історико-побутові танці і сучасні танцювальні ритми); обговорення ролі мистецтва в збереженні архітектурних шедеврів для наступних поколінь;</p> <p>наведення прикладів видатних споруд та архітектурних візитівок світу й України;</p> <p>опис власних вражень від відвідування та споглядання видатних зразків архітектури; дискусії щодо мистецьких</p>
--	--	--

<p>шукає і добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні і текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання.</p>		<p>уподобань, добирання видів художньо-творчої діяльності для задоволення та покращення свого настрою;</p> <p>презентація відеороликів про митців, які працюють на вулицях міст, пояснення творчого задуму.</p>
<p>Тема 9. Мистецтво змінює людину і життя</p>		
<p>Пояснює засоби виразовості художнього образу у творах різних видів мистецтва;</p> <p>порівнює художні образи з явищами навколишнього середовища;</p>	<p>Вплив музики на людину та її життя Побутові звучання як елемент музичного образу.</p> <p>Музичний дизайн.</p> <p>Видовищні презентації музичних образів.</p> <p>Вплив образотворчого мистецтва</p>	<p>Сприймання та інтерпретація електронної музики; аналіз музичного дизайну як процесу створення звуко-шумових ефектів; колективне обговорення ролі саунддизайну у створенні музичних образів;</p> <p>сприймання зразків дизайну як новітнього виду мистецтва, дослідження його ролі у сучасному</p>

<p>наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям;</p> <p>виконує зображення, зокрема замальовки з натури і за уявою, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, засоби дизайну тощо;</p> <p>використовує цифрові технології для втілення задуму, зокрема створює фото різних жанрів (фотопортрет,</p>	<p>на людину Синтез дизайну та образотворчого мистецтва.</p> <p>Використання новітніх технічних розробок в образотворчому мистецтві.</p> <p>Мистецтво інсталяції. Ландшафтний дизайн.</p> <p>Синтез мистецтв Реклама і дизайн. Музика в рекламі як засіб впливу на людину.</p> <p>Студійна робота з музичними творами, звукозапис, звукорежисура.</p>	<p>світі;</p> <p>аналіз взаємозв'язку творів мистецтва та явищ довкілля; спостереження за використанням та значенням музики у рекламі як засобом впливу на людину; знайомство з професією «аранжувальник» та «звукорежисер»;</p> <p>аналіз взаємозв'язку дизайну та реклами;</p> <p>створення елементарних зразків реклами; розробка зразків різних видів дизайну; створення інсталяцій в групових та колективних проєктах, макетів куточків парків, ескізів промислових виробів, технічних засобів майбутнього, оздоблення інтер'єрів школи та помешкань;</p> <p>запис аудіоальбомів зі звуками природи та довкілля; моделювання мистецьких діалогів та</p>
--	---	--

<p>фотопейзаж), komponує прості відеоролики; виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму; використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, створення зображень в різних художніх техніках і матеріалах (колаж, інсталяція тощо);</p> <p>презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати;</p> <p>розуміє значення партнерства в спільній мистецькій творчості; висловлює свою думку в обговореннях творів мистецтва;</p>		<p>дискусій щодо мистецьких явищ сучасності, зокрема з використанням інтернет-ресурсів, комп'ютерних програм з музичного мистецтва в пошуково-дослідницькій діяльності; вивчення можливостей новітніх технічних розробок в образотворчому мистецтві; використання національних мотивів у дизайнерських творах;</p> <p>виконання сучасних вокальних творів, зокрема мовою оригіналу; створення елементарного музичного супроводу до творів, що виконуються (синтезатори, цифрові музичні інструменти); удосконалення навичок роботи з шрифтами в процесі розробки логотипів;</p> <p>обмін враженнями та висловлення критичних суджень щодо мистецьких тенденцій сучасності, аргументація власної позиції щодо музичних явищ сьогодення; характеристика ролі ландшафтного</p>
--	--	---

<p>пояснює свої вподобання, порівнює власні уподобання з уподобаннями інших осіб із свого оточення;</p> <p>виявляє і використовує за допомогою вчителя чи інших осіб у власній мистецькій діяльності авторський продукт.</p>		<p>дизайну у створенні архітектурного обличчя міста;</p> <p>вербальна характеристика емоційного сприйняття інсталяцій, реклами та творів дизайну;</p> <p>пошук інформації про проведення тематичних лекцій-екскурсій, концертів, виставок, мистецьких заходів.</p>
--	--	--

Прикінцева частина

1. Оцінювання. Вибір форм, змісту і способів поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється педагогічними працівниками закладу освіти залежно від дидактичної мети. Зважаючи на особливості змісту та види навчальної діяльності, передбачені модельною навчальною програмою «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)», поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватись із застосуванням таких основних форм і способів:

- практичної, зокрема шляхом виготовлення художніх виробів, виконання мистецьких творів, імпровізації, планування та реалізації проєктів тощо;
- цифрової, зокрема шляхом тестування в електронному форматі;
- усної, зокрема шляхом створення та виконання усних творів, індивідуального, групового та фронтального опитування.

Оцінювання має бути зорієнтованим на:

1) очікувані результати навчання на відповідному етапі освітнього процесу. Орієнтирами для оцінювання якості засвоєння інтегрованого курсу «Мистецтво» є державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів 5-6 класів;

2) ключові компетентності, які реалізуються через компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі. Для мистецької освіти провідного значення набуває формування культурної компетентності учнів;

3) наскрізні вміння, а саме: читати з розумінням; висловлювати власну думку в усній і письмовій формі; критично та системно мислити; логічно обґрунтовувати позицію; діяти творчо; виявляти ініціативу; конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення; розв'язувати проблеми; співпрацювати з іншими.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється з урахуванням індивідуального навчального плану.

2. Засобами навчання за модельною навчальною програмою є підручники і навчальні посібники, довідкові, аудіо- та візуальні джерела інформації, мультимедійні засоби навчання та контролю засвоєння змісту інтегрованого курсу «Мистецтво. 5-6 класи», технічні засоби для відтворення музики, музичні інструменти (за можливістю), матеріали та інструменти для образотворчої діяльності – малювання, ліплення, виготовлення аплікацій тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України про освіту (2017) [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Державний стандарт базової середньої освіти від 30 вересня 2020 р. № 898 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>
3. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
4. Ключові компетентності для навчання протягом життя (Рамкова програма щодо оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя) [Електронний ресурс]. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53>
5. Нова українська школа [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>